

Strukturální změny v chovu ovcí v ČR

Doc. Ing. Ladislav Štolc, CSc.

Ing. Alena Ježková, CSc.

Katedra chovu skotu a mlékařství, ČZU v Praze

Ing. Jaroslav Oplt, CSc.

MZe ČR

Po roce 1989 dochází k závažným změnám v českém zemědělství. Podmínky tržního hospodářství výrazně ovlivnily také chov ovcí. Důsledkem je značný pokles početních stavů chovu ovcí - viz grafy.

Uvedený pokles byl způsoben ekonomickými problémy v odbytu vlny, kde došlo k výraznému snížení nákupních cen (chov ovcí v ČR byl zaměřen na produkci vlny) a chov ovcí je ztrátový. Také byla neuváženě provedena masová likvidace chovů na Maedi-visnu. V podstatě byly zlikvidovány chovy vysoce kvalitních merinových ovcí a chovy adaptovaných plemen pro podhorské a horské oblasti s vysokou užitkovostí (zušlechtěná valaška, cigája a šumavská ovce). Mezi další příčiny snížení početních stavů ovcí v ČR lze uvést nízkou plodnost chovaných plemen ovcí, nevyužívání mléčné produkce ovcí (není tradice), nedostatečná masná užitkovost, méně vhodný systém chovu (Karpatský) a špatná osvěta a propagace produktů z chovu ovcí.

Během posledních dvou let dochází v podmínkách tržního hospodářství k radikální **změně celého systému a organizaci chovu ovcí. Je uplatňována změna orientace plemen ovcí na masnou užitkovost s vysokou plodností** (tab.).

V návaznosti na tyto skutečnosti byl v roce 1993 zpracován nový šlechtitelský program v chovu ovcí, který je zaměřen:

U mateřských plemen:

- velmi dobrá adaptabilita v konkrétních přírodních podmínkách,
- vynikající reprodukční a mateřské schopnosti (krátký sezónní anestrus, ovulační schopnost, počet narozených jehňat v jednom vrhu, mléčnost),
- průměrná masná užitkovost,
- dobrá konstituce a zdravotní stav.

U otcovských plemen:

- dobrá adaptabilita a reprodukce,
- vynikající růstové schopnosti při nízké spotřebě jadrných krmiv,
- vynikající jatečná hodnota.

Dalším nezbytným opatřením z hlediska ekonomické prosperity a dosažení strukturálních změn je **zavedení oplůtkového systému** chovu s jarním bahněním. Výkonná masná a kombinovaná plemena ovcí se musí rozšířit **do všech výrobních oblastí**. Dále je nutná důsledná realizace nového šlechtitelského programu, který zahrnuje mimo jiné využívání užitkového křížení s masnými plemeny, znovuzavedení účinné testace výkrmnosti a jatečné hodnoty. Mimořádnou pozornost je třeba neustále věnovat problematice zvyšování plodnosti a uvažovat o možnosti **realizace trojího bahnění během dvou let**, jak je běžné v některých státech EU. Nelze také podceňovat mléčnou užitkovost ovcí a dle konkrétních podmínek je možné její využití. Totéž platí i pro využití vlnářské užitkovosti ovcí (kvalita, kvantita).

Pro uskutečnění uvedených strukturálních změn se musí chovatelé ovcí naučit propagovat a výhodně prodávat své produkty. Což předpokládá zvládnutí marketingu a managementu chovu ovcí.